

Studium. Den høitagtede Cultusminister talte om, at det med saa betydelige Anskaffelser var rigtigst at gaae til saadanne Etablissementer, der vare vante til at levere disse Instrumenter, og hvor man kunde vente med største Sikkerhed at kunne faae dem fortrinligt udførte; jeg skal give den høitærede Minister fuld Ret, saasnart der her er Tale om at henvende sig til saadanne Etablissementer, som have leveret Instrumenter af den Størrelse, her er Tale om, jeg vil blot sige, at de have leveret dem og ikke engang forlange at de have leveret dem i et noget stort Antal; jeg giver den høitærede Minister Ret deri, naar der er Tale om at henvende sig til et af de bedste Etablissementer i Udlandet, jeg vil blot anføre det forrige Fraunhofer'ske i München eller Stephold's i Hamburg; men forsaavidt der er Tale om at henvende sig til Udlandets Huse af anden Rang, der muligviis aldrig have leveret Instrumenter af den Størrelse, hvorom her er Tale, da haaber jeg, at man snarere henholder sig til vore egne; vi maae vel husse paa, at i en vis Henseende vil en saadan Mand, der skal skaffe sig et Navn, heri have en Spore til at levere noget Fortraffeligt; han vil kunne holde Priis med Udlandet, da Tolden pr. Bund ikke er ubetydelig, og saadanne store Instrumenter veie meget; — naar en Mand her i Landet skal levere et saadant Instrument, vil han vel ogsaa indføre Noget fra Udlandet og derved komme til at betale Told af en Deel — derved vil Heelstaten ikke miste hele Tolden —, og dette vil gjøre nogen Forskjel med Hensyn til det Anførte.

Hertil kommer endnu, at ikke blot Universitetet og Observatoriet, men ogsaa den geodetiske Maaling og Marinen ville have overordentlig stor Fordeel af her i Landet at have en Mand, som kan levere saadanne Instrumenter; for Universitetets Bedkommende maa jeg bemærke, at Befostringen for Instrumenternes Henbringelse og Opstilling naturligviis vil være langt mindre, naar de leveres her i Landet, end naar de leveres fra Udlandet; ogsaa af denne Grund vil man kunne holde Priis med Udlandet; jeg skal derfor meget beklage, om man ved disse Bestillinger enten

heelst eller for en Deel skal holde sig til Udlandets Etablissementer af anden Rang, der ikke have leveret Instrumenter af det Omfang, som her forlanges, eller virkelig faktisk have godtgjort paa en anden Maade end vore Landsmænd, at de ere istand til at levere saadanne Instrumenter.

**Schiern:** Jeg vil kun i Forbigaaende minde om, hvorledes det allerede i sin Tid udføreligt blev fremhævet paa flere af Tycho Brahes berømte Instrumenter, at de vare gjorte her i Landet.

**Ministeren for Kirke og Undervisningsvæsenet:** Jeg skal kun med Hensyn til hvad der blev ytret af den næstføregaaende ærede Taler bemærke, at jeg ikke veed, om dertil er Noget at svare, da jeg troer, at det er en Overdrivelse af mine Dyringer. Jeg kan nemlig ikke see, hvorledes det skal kunne udledes af mine Ord, at det skal være min Mening, at man skal søge til Etablissementer i Udlandet af anden Rang; det er ønskeligt, at man søger at finde og erholde saa meget som muligt herhjemme, og i saa Henseende deler jeg fuldkommen de Dyringer, der bleve fremførte af den ærede Rigsdagmand; men det er min Mening, at der kan gives enkelte betydelige Instrumenter, som det ikke kan svares at lade udføre her, og som man da kommer til at tage fra de Etablissementer, hvis Fortrinlighed i saa Henseende er almindelig anerkjendt.

**Oppermann:** Jeg skal kun bemærke, i Henhold til hvad jeg yttrede før, at jeg blot frygtede for, at nogen skæv og derfor skadelig Opfattelse skal gjøre sig gjældende; det har derfor glædet mig at høre, at den høitærede Cultusminister seer Sagen fra et lignende Standpunkt, som flere ærede Medlemmer af Thinget har gjort gjældende, og som ogsaa jeg maa ansee for rigtigst; jeg stoler derfor fuldkommen paa, at hvis Bestillingen skeer i Udlandet, vil det kun skee, fordi Udlandet ikke kan præstere det samme, og saa vil den vel skee hos et af de 2 nævnte Etablissementer i Hamborg og i München, men ikke hos under-